

SMAKELIJK LEZEN!

**LEERLIJN
KOKEN MET LITERATUUR**

GROEP 3-4

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

BOEKENLIJST

Bij de uitgewerkte lesactiviteiten hebben we met regelmaat gebruik gemaakt van een specifiek boek. Dit boek is mogelijk aanwezig in de bieb op school en/of te lenen via Bibliotheek De Domijnen. Vraag je leesconsulent!

De lesactiviteit is zó gemaakt dat je er ook gemakkelijk een ander boek voor kunt gebruiken. Misschien een die op dat moment beter bij het thema of je groep past.

GROEP 3-4

Taal & Klank	Kek iz tak?	Carson Ellis
Theater		
Kunst-en-Makers	Ik ben lekker stout!	Annie M.G. Schmidt
Nieuwe Media	Voorleestas De Domijnen	

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

LITERAIRE COMPETENTIES | 3-4

RECEPTIEF (R) | de leerling leert zich openstellen voor culturele uitingen (waarnemen en beleven).

CREËREND (C) | de leerling kan op eigen wijze vormgeven aan zijn ervaring, waarneming, verbeelding en kennis.

REFLECTEREND (RE) | de leerling kan terugkijken op eigen ervaringen, deze interpreteren en er betekenis aan geven.

ANALYSEREND (A) | de leerling kan vanuit een vraag zichzelf en zijn omgeving leren kennen.

RECEPTIEF

De leerling...

1. herkent de betekenis van kleurgebruik, vorm en compositie in (prenten)boeken.
2. begrijpt het verschil tussen proza en poëzie.
3. kijkt naar jeugdliteratuur verwerkt in film en animatie, combinatie woord en beeld.
4. ervaart vanuit een voorgelezen verhaal het verschil tussen vroeger en nu.
5. kan subgenres onderscheiden.

CREËREN

De leerling...

1. kan passages uit de jeugdliteratuur /poëzie naspelen en navertellen.
2. kan samen met medeleerlingen een verhaal /gedicht maken en voordragen.
3. maakt een begin met creatief schrijven vanuit eigen fantasie en beleavingswereld.
4. ontmoet de schrijver, kunstenaar, illustrator.
5. kan personages onderscheiden en gevoelens van personages uitleggen.
6. kan een verhaallijn (introduceer-probleem-oplossing) identificeren.
7. maakt kennis met verhaalstructuren, tekeningen, begin-midden-einde, schrijver.

REFLECTEREN

De leerling...

1. kan zich een onderbouwde mening vormen over een verhaal/gedicht.
2. kan zich een onderbouwde mening vormen over personages, kan betekenis geven aan gevoelens en die op zichzelf betrekken.
3. kan werkelijkheid van fantasie onderscheiden.
4. kan conclusies trekken n.a.v. een gedeelte van een voorgelezen verhaal en de afloop ervan voorspellen.
5. kan een onderbouwd oordeel geven door een persoonlijke waardering te verbinden aan een of meerdere elementen van de verhaalstructuur.
6. verplaatst zich in de rollen in het boek - onderzoekt, reflecteert, waardeert en ontdekt kunstuitingen van andere kinderen.

ANALYSEREN

De leerling...

1. kent en herkent in jeugdliteratuur /poëzie andere culturen, religies en gebruiken.
2. kan zich verplaatsen in de leefomstandigheden van vorige generaties.
3. maakt kennis met jeugdliteratuur over andere tijden.

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

CULTURELE COMPETENTIES

REFLECTEREND VERMOGEN (R)

De leerling kan terugkijken op eigen ervaringen, deze interpreteren en er betekenis aan geven.

De leerling ...

1. verwoordt eigen ervaringen en gevoelens in relatie tot de context.
2. bedenkt persoonlijke leervragen.
3. geeft aan wat hij anders en beter kan in relatie tot zijn leervragen.
4. vergelijkt eigen ideeën en werk met die/dat van anderen.
5. benoemt wat ideeën en werk van anderen voor hem betekenen.
6. stelt zich open, vraagt anderen om feedback en tips en gebruikt deze.
7. kan verwoorden wat de waarde van kunst en erfgoed voor hem is.

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

CULTURELE COMPETENTIES

CREËREND VERMOGEN (C)

De leerling kan op eigen wijze vormgeven aan zijn ervaring, waarneming, verbeelding en kennis.

De leerling ...

1. kan zich een voorstelling maken van een gebeurtenis, ervaring of idee en deze uiten.
2. past bewust technieken, vaardigheden en materialen toe binnen eigen werk.
3. kan opgedane kennis toepassen.
4. bedenkt en maakt ontwerpen en/of concepten.
5. bedenkt en realiseert alternatieve oplossingen.
6. geeft op eigen wijze vorm aan ervaringen, emoties en ideeën.

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

CULTURELE COMPETENTIES

ONDERZOEKEND VERMOGEN (O)

De leerling kan vanuit een vraag zichzelf en zijn omgeving leren kennen.

De leerling ...

1. gebruikt actief zijn zintuigen om een object, onderwerp of gebeurtenis te verkennen.
2. experimenteert met verschillende materialen, technieken en begrippen.
3. verkent emoties, ervaringen en ideeën van zichzelf en anderen.
4. stelt vragen aan zichzelf en zijn omgeving.
5. verzamelt, selecteert en maakt kritisch gebruik van verschillende bronnen.
6. gaat door met onderzoeken tot zijn doel bereikt is.
7. werkt de vraag planmatig uit.
8. kan vraag en plan bijstellen op basis van (onverwachte) uitkomsten.

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

WOORDEN IN MIJN OREN

De leerling ontdekt dat verhalen in elke taal verteld kunnen worden (fantasietaal, dialect) en dat klank, ritme en toon bijdragen aan de betekenis van woorden.

DOELGROEP

3-4

DUUR

45 minuten

DISCIPLINE

literatuur & muziek

MATERIALEN

- Prentenboek in een fantasietaal (bijvoorbeeld Kek iz tak? van Carson Ellis)
- Prentenboek zonder tekst (De gele ballon van Charlotte Dematons of Eiland van Mark Janssen)
- Optioneel: prentenboek in een andere taal (Oekraïens, Arabisch, Limburgs)
- Eenvoudige (zelfgemaakte!) instrumenten

1 | LEES VOOR!

Lees het boek Kek iz tak? voor, of een ander prentenboek in een fantasietaal óf in een andere taal.

- Wat gebeurt er?
- Welke woorden herken je?
- Welke woorden klinken aardig, onaardig, verbijsterd?
- Wat hielp jou om het verhaal te begrijpen, ook al ken je de taal niet?

2 | GESPREK

Wie spreekt er thuis een andere taal dan Nederlands? Dat mag ook een dialect zijn. Vertel dat overall ter wereld verhalen worden verteld, soms in woorden die we niet kennen. Maar vaak begrijpen we toch wat er gebeurt, door de toon, klank of context.

3 | SPELEN MET KLANKEN

Kies een tekstloos prentenboek en laat de prenten zien. Laat de leerlingen klanken verzinnen voor stemmingen of situaties in het boek.

- Hoe klinkt boos, blij, bang, bedroefd?
- Hoe begroet je iemand in een fantasietaal?

Variatie: Laat de leerlingen woorden in hun thuistaal of dialect gebruiken. Hoe klinkt dat anders dan in het Nederlands? Ga vooral op zoek naar overeenkomsten.

4 | EIGEN VERHAALTJE

De leerlingen verzinnen in tweetallen een kort verhaal in een fantasietaal bij één prent uit het boek. Experimenteer en varieer met klank, volume en ritme.

REFLECTEER & PRESENTEER

- Hoe was het om een verhaal te vertellen in een taal die je zelf verzonnen hebt? Kun je een verhaal vertellen zonder woorden die iedereen begrijpt?
- Lees de eigen verhalen voor aan de andere leerlingen. Begrijp je ze?

LITERAIRE COMPETENTIES

- R4
- C1 | C5
- RE3
- A2 | A3

CULTURELE COMPETENTIES

- R1 | R4
- C2 | C6
- O1 | O3 | O4

EXTRA

- Op zoek naar een passend, informatief boek? Vraag je leesconsulent!
- Maak verhalen en speel, speel en schrijf verhalen.
- Schrijf verhalen in verschillende tekstgenres (vertelling, verhaal, verslag, beschrijving).
- Voeg elementen tijdens het verhaal toe.
- Stel enkele elementen verplicht: *dit* moet zeker in je verhaal zitten.
- Maak een stappenplan van je verhaal (denk in scènes). Kan een ander het stappenplan lezen en naspelen?
- Oefen en treed op voor een publiek!

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

AAN (VERTEL)TAFEL!

De leerling speelt een verhaal na met behulp van een verteltafel, herkent gevoelens en gedragingen van personages, en experimenteert met het verloop van het verhaal.

DOELGROEP

3-4

DUUR

45 minuten

DISCIPLINE

literatuur & theater

MATERIALEN

- Een informatief boek, bijvoorbeeld uit de Willewete-serie
- Een tafel (eventueel met een doek eroverheen)
- Poppen, knuffels, plaatjes die de personages voorstellen
- Kaartjes en pennen om belangrijke woorden uit de scène op te schrijven

1 | LEES SAMEN!

- Kies een informatief boek dat bij het thema van de klas past (denk o.a. aan de Romeinen, het heelal of Nederland).
- Bekijk de platen en stel vragen.
- Wat zijn belangrijke onderwerpen, elementen die we zeker willen (moeten) onthouden? Maak er een overzicht van, schrijf en teken.

2 | RICHT SAMEN DE VERTELTAfel IN

- Maak samen alle onderdelen voor de verteltafel - verdeel taken en rollen, wie doet wat, wat breng je mee van thuis, wat hebben we al in de klas, wat gaan we maken.
- Zorg voor voldoende personages (knuffels, wereldspelmateriaal, uitgeprinte figuren).
- Maak kaartjes met belangrijke woorden en voeg die toe waar nodig.
- Maak een achtergrond en ondergrond.

3 | SPELEN MAAR!

De leerlingen bedenken individueel of in groepjes een verhaal dat zich in de setting van het boek afspeelt.

- Bedenk personages met eigen dromen, wensen, eigenaardigheden.
- Stimuleer rollenspel (stemmetjes) en improvisatie.
- Verzin wat als-situaties.

REFLECTEER & PRESENTEER

Bespreek het verhaal én de spelexperimenten.

- Wat gebeurde er in jullie verhaal?
- Welke feiten uit het boek heb je verwerkt?
- Wat zou jij doen in die tijd? Zou je daar willen wonen?
- Speel en presenteer het verhaal aan elkaar.

LITERAIRE COMPETENTIES

- R1
- C3 | C5
- RE1 | RE2
- A1

CULTURELE COMPETENTIES

- R3
- C1 | C2 | C4

EXTRA

- Vraag de leesconsulent om inspirerende boekentips
- Maak zelf instrumenten van eenvoudig materiaal en gebruik deze als sfeermuziek.
- Laat de leerlingen een verhaal in een fantasietaal verzinnen bij een eigen tekening en maak er een klassen-presentatie van.
- Schrijf woorden in alle talen (van je klas). Betrek ouders en maak zichtbaar dat er verschillende talen en woorden zijn. Leer van en met elkaar!
- Laat ouders in verschillende (thuis)talen voorlezen.

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

DAT DOET DE DEUR (ge)DICHT!

De leerling maakt kennis met poëzie, leert die (her)kennen, voorlezen en voordragen - én maakt zelf poëzie.

DOELGROEP

3-4

DUUR

2 x 45 minuten

DISCIPLINE

literatuur & beeldend

MATERIALEN

- Het gedicht 'IK BEN LEKKER STOUT!' van Annie M.G. Schmidt - voor elke leerling een print
- Werkblad 'IK BEN LEKKER STOUT!'

1 | LEES VOOR, LEES SAMEN & BESPREEK!

- Maak kennis met het gedicht: lees voor, lees zelf, lees samen, geef beurten en lees met de hele groep samen
- Wat is dit? Wat is poëzie?
- Waar zit rijm? Geef woorden die rijmen een kleurtje - wat valt je op? Zie je een patroon? Hoe is het gedicht opgebouwd?
- Is het een gedicht van nu? Van vroeger? Of juist uit de toekomst?
- Van gedicht naar lied. Kijk en luister naar https://www.youtube.com/watch?v=NA5n8qSi3_0 - en doe mee!
- Wat valt je nu op aan de rijm?
- Wat vind jij 'STOUT'? Maak er een mindmap van (in de breedste zin van het woord en binnen fatsoensnormen).

2 | MAAK JE EIGEN 'IK BEN STOUT!'

- Lees het gedicht nog eens samen, bekijk de mindmap.
- Onderstreep vier woorden die jij zeker een plek in jouw gedicht wilt geven.
- Neem het werkblad en ga aan de slag: puzzel met woorden, voel wat lekker klinkt én rijmt, past het als je leest of zingt? Voelt het goed?
- Maak je gedicht definitief en schrijf het op je mooist over!

REFLECTEER & PRESENTEER

- Wat weet je nu van poëzie?
- Hoe voelt poëzie voor jou, wat vind je er van?
- Ben je tevreden over je gedicht? Wat ging erg goed en wat doe je een volgende keer anders?
- Ga je vaker poëzie lezen?

LITERAIRE COMPETENTIES

- R2
- C2 | C3
- RE1
- A1

CULTURELE COMPETENTIES

- R1
- C1
- O3

EXTRA

- Organiseer een gedichten-marathon - spreek de volgorde goed af, leg de voorleesplekken vast en nodig publiek uit. Zorg dat iedereen op z'n best aan de beurt kan komen!
- Maak een audio-opname van de gedichten. Deel de opname met ouders en andere geïntereseerden (wij dus!).
- Schrijf je gedicht met sierletters en maak er een *stoute* illustratie bij...
- Bundel alle gedichten tot een gedichtenboek en geef het boek een plek in de bieb op school. Vraag aan je leesconsulent of die het boek ook echt in de computer/uitleensysteem wil zetten.

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

IK BEN LEKKER STOUT!

Ik wil niet meer, ik wil niet meer!
Ik wil geen handjes geven!
Ik wil niet zeggen elke keer:
Jawel mevrouw, jawel meneer...
nee, nooit meer in m'n leven!
Ik hou m'n handen op m'n rug
en ik zeg lekker niks terug!

Ik wil geen vieze haverhout,
ik wil geen tandjes poetsen!
Ik wil lekker knoeien met het zout,
ik wil niet aardig zijn, maar stout
en van de leuning roetsen
en schipbreuk spelen in de teil
en ik wil spugen op het zeil!

En heel hard stampen in een plas
en dan m'n tong uitsteken
en morsen op m'n nieuwe jas
en ik wil overmorgen pas
weer met twee woorden spreken!
En ik wil alles wat niet mag,
de hele dag, de hele dag!

En ik wil op de kanapee
met hele vuile schoenen
en ik wil aldoor gillen: nee!
En ik wil met de melkboer mee
en dan het paardje zoenen.
En dat is alles wat ik wil
en als ze kwaad zijn, zeg ik: Bil!

UIT: IK BEN LEKKER STOUT | ANNIE M.G. SCHMIDT | 1955

IK BEN LEKKER STOUT!

Ik wil niet meer, ik wil niet meer!

Ik wil _____

Ik wil niet zeggen elke keer:

nee, nooit meer in m'n leven!

Ik hou m'n handen op m'n rug

en ik zeg lekker niks terug!

Ik wil geen _____

ik wil geen _____

Ik wil lekker _____

ik wil niet aardig zijn, maar stout

en van de leuning roetsen

en schipbreuk spelen in de teil

en ik wil spugen op het zeil!

Ik wil _____

Ik wil _____

En ik wil alles wat niet mag,

de hele, hele dag!

EEN LEVENDE VOORLEESTAS

De leerling maakt kennis met een voorleestas en brengt via stopmotion verhaal en tas tot leven.

DOELGROEP

3-4

DUUR

2 x 45 minuten

DISCIPLINE

literatuur & beeldend

MATERIALEN

- Reserveer een voorleestas bij Bibliotheek De Domijnen - zoek op voorleestas op <https://educatiededomijnen-edu.op-shop.nl/#/>
- Device met de app STOPMOTION of werk via <https://cloudstopmotion.com/>
- Tekenmateriaal, wereldspelmateriaal, alles wat je maar kunt gebruiken....

1 | GEBRUIK DE VOORLEESTAS IN DE KLAS, BIJ EEN THEMA EN DOPPEL DE GROEP 'IN HET VERHAAL'!

- Voldoende kennis van het verhaal? Verdeel het verhaal in scènes!
- Kom tot een aantal scènes die het verhaal dragen. Maak gebruik van de prenten uit het boek en ondersteun alle stappen talig (woordenschat – begrip – beleving).
- Wat heb je nodig om de scènes te kunnen foto-filmen? Bekijk het filmpje van Klokhuis op <https://www.youtube.com/watch?v=8eZWJAJifrU>
- Maak een script - verdeel taken en rollen - zorg dat iedereen iets kan doen!

2 | EN ACTIE.....!

- Bouw de filmset op een tafel in de klas. Zorg voor een stevige plek met een stabiele achtergrond (tegen een muur) die voor lange(re) tijd kan blijven staan - mét vast licht!
- Bouw elke keer een scène op en maak een foto (in de app). Denk ook aan titel en aan aftiteling, met alle namen van de makers.
- Klaar? Maak een filmpje van alle foto's (in de app!) en kijk of je tevreden bent
- Teverden? Organiseer een première en zorg voor een rode loper!

REFLECTEER & PRESENTEER

- Wat weet je nu van STOPMOTION?
- Ben je tevreden over je filmpje? Wat ging erg goed en wat doe je een volgende keer anders?
- Hoe verliep de samenwerking? Wat ging erg goed en wat doe je een volgende keer anders?
- Ga je nog eens vaker met stopmotion aan de slag?
- Ben jij meer van het boek of van de film?

LITERAIRE COMPETENTIES

- R2
- C4 | C5 | C6
- RE2 | RE3
- A3

CULTURELE COMPETENTIES

- R4 | R6
- C2 | C5 | C6
- O2 | O3 O7

EXTRA

- Stopmotion geprobeerd en nog te moeilijk? Maak eens een flipboek en kijk voor inspiratie op https://www.youtube.com/results?search_query=flipboek
- Kies een personage of voorwerp en bedenk welke metamorfose (wel avontuur) je wilt laten zien
- Idee klaar? Teken maar!
- Dieper in stop-motion duiken? Ga dan naar <https://educatiededomijnen-edu.op-shop.nl/21/stop-motion> en kijk wat jullie samen kunnen bereiken!
- Stop-motion gelukt: ga er mee de wereld in!
- Verfilm gelezen boeken en fragmenten, gedichten of teksten en wie weet zien we je terug bij de Gouden Kalveren!

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

© augustus 2025

Ontwikkeld in opdracht van

Ontwikkeld door:

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...